

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра «Підприємництво та туризм»

ЗАТВЕРДЖЕНО

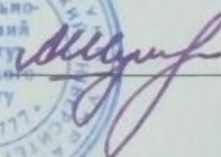
Вченою радою ННІМФ

Протокол № 7

від 24.03. 2019 року

Директор інституту

 О.М. Шумило

РОБОЧА
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БІЗНЕС В СУДНОПЛАВСТВІ»

підготовки магістрів

Галузь знань 27 Транспорт

Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт

Спеціалізація Судноводіння

Форма навчання денна

2019- 2020 навчальний рік

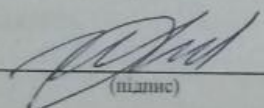
Робоча програма навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність в морській галузі» для студентів спеціальності 271 Річковий та морський транспорт.

Розробник: Гребенник Наталя Григорівна, к.е.н., доцент кафедри «Підприємництво та туризм».

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Підприємництво та туризм».

Протокол від «06» гравня 2019 року № 14.

Завідувач кафедри «Підприємництво та туризм»

 (підпис) (Савельєва І.В.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 27 Транспорт	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт	Рік підготовки:
Змістових модулів –		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Семестр
Загальна кількість годин – 90		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,6 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		64 год.
		Індивідуальні завдання: -
		Вид контролю:
		Залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 26/64

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Бізнес в судноплавстві»: одержати фундаментальні теоретичні знання та практичні навички з організації та здійснення бізнесу в судноплавстві.

Завдання вивчення дисципліни: опанування основ підприємницької діяльності в морській галузі, ознайомлення з особливостями здійснення підприємницької діяльності в Україні на основі вивчення світового досвіду.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- зміст, види та форми бізнесу в судноплавстві;
- основи створення та функціонування суб'єктів підприємницької діяльності в судноплавстві;
- економічні показники роботи компаній в судноплавстві;
- основи бізнес-планування;
- основи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності;

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти:**

- виконати реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- обрати оптимальну систему оподаткування суб'єкта підприємницької діяльності;
- оцінити підприємницькі ризики;
- оцінити ефективність бізнес-проекту.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. «Бізнес в судноплавстві»

Тема 1. Поняття і зміст підприємництва

Визначення підприємництва. Характерні риси підприємництва: ініціативність; самостійність та незалежність господарюючих суб'єктів; економічна зацікавленість; господарський ризик та відповідальність; інноваційний характер діяльності.

Бізнес-середовище в судноплавстві. Умови, які формують підприємницьке середовище: економічні, соціальні, правові.

Класифікація підприємницької діяльності за різними ознаками

Література [1. С. 27–85; 2. С. 8–38; 4. С. 32–40; 5. С. 7–41; 249–257].

Тема 2. Підприємство в ринкових умовах

Підходи до формування ціни: «собівартість + прибуток», орієнтація на ціни конкурентів, співвідношення попиту та пропозиції.

Якість. Комерційна таємниця. Неплатоспроможність СПД.

Банкрутство – це процес, в якому індивід або організація, яка нездатна розрахуватися з кредиторами, позбавляється майна за рішенням суду.

Стратегії поведінки СПД.

Література [1. С. 109–157; 2. С. 44–70; 5. С. 30–41].

Тема 3. Організація і розвиток власного бізнесу

Суб'єкти підприємницької діяльності (СПД) в судноплавстві.

Види юридичних осіб. Ознаки юридичної особи: організаційна єдність; майнова відокремленість; виступає в господарському обороті від свого імені; може виступати позивачем і відповідачем в суді.

Джерела формування майна підприємства: грошові та матеріальні внески засновників підприємства; доходи від реалізації продукції, робіт, послуг; цінні папери і доходи від них; капітальні вкладення і дотації з бюджетів різних рівнів; добродійні внески; пожертвування організацій, підприємств та громадян; інші джерела, що не заборонені законодавством.

Процедура реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності.. Установчі документи. Основи ліцензування. Особливості процедури створення СПД в судноплавстві.

Література [1. С. 86–95, 109–115; 2. С. 70–75; 4. С. 40–49].

Тема 4. Основи бізнес-планування

Сутність та значення бізнес-планування.

Орієнтовний перелік розділів бізнес-плану. Вимоги до бізнес-плану. Критерії успішності підприємницької ідеї.

ТОП-10 ідей для бізнесу. Особливості бізнес-планування в судноплавстві.

Література [1. С. 95–100; 2. С. 74–78; 5. С. 325–352].

Тема 5. Економічні ресурси компанії

Економічними ресурсами підприємства називається сукупність засобів, за допомогою яких суб'єкт господарювання може досягти мети й одержати очікуваний результат.

Склад економічних ресурсів компанії:

- трудові ресурси;
- фінансові ресурси;
- матеріальні ресурси, які складаються з основних фондів (засобів) і оборотних активів;
- нематеріальні ресурси;
- інформаційні ресурси.

Література [1. С. 100–108, 252–267; 2. С. 148–158; 3. С. 152–179; 193–236; 4. С. 62–94].

Тема 6. Експлуатаційні витрати та собівартість робіт та послуг

Поняття витрат. Класифікація витрат за різними ознаками.

Собівартість робіт, послуг. Особливості планування, обліку, калькулювання та аналізу собівартості робіт, послуг в судноплавстві. Зміст методів управління витратами в судноплавстві.

Література [2. С. 118–120; 3. С. 281–321; 4. С. 95–108; 5. С. 135–185].

Тема 7. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності

Основні поняття: податки, платник податку, об'єкт оподаткування, база оподаткування, суб'єкт оподаткування, ставка податку, податкова пільга.

Основні функції оподаткування: регулююча, стимулююча, розподільна, фіскальна. Загальнодержавні та місцеві податки та збори.

Системи оподатковування суб'єктів підприємництва: традиційна (загальна); спрощена (єдиний податок). Об'єкти оподаткування. Механізм визначення обсягу податкових платежів.

Умови використання спрощеної системи оподаткування.

Особливості оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в морській галузі.

Література [1. С. 133–137; 2. С. 47–58; 3. С. 455–493].

Тема 8. Оцінка економічної ефективності бізнес-проекту

Дисконтування – метод приведення вартості майбутніх грошових коштів до їх вартості в поточний період. Грошові суми у фінансових операціях і комерційних угодах завжди пов'язані з конкретними моментами часу.

Показники оцінки ефективності бізнес-проекту:

- чиста поточна вартість (NPV - net present value).
- внутрішній коефіцієнт ефективності (IRR - internal rate of return).
- період повернення інвестицій – термін окупності (PP - payback period).
- індекс прибутковості (PI - profitability index).

Література [1. С. 95–107; 2. С. 74–79; 3. С. 494–549; 4. С. 121–138; 5. С. 105–134].

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>Модуль 1. «Бізнес в судноплавстві»</i>						
<i>Змістовий модуль 1. Бізнес в судноплавстві</i>						
Тема 1. Поняття і зміст підприємництва	11	2	1			8
Тема 2. Підприємство в ринкових умовах	11	2	1			8
Тема 3. Організація і розвиток власного бізнесу	11	2	1			8
Тема 4. Основи бізнес-планування	11	2	1			8
Тема 5. Економічні ресурси компанії	11	2	1			8
Тема 6 Експлуатаційні витрати та собівартість робіт та послуг	11	2	1			8
Тема 7. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності	12	2	2			8
Тема 8. Оцінка економічної ефективності бізнес-проекту	12	2	2			8
Всього годин	90	16	10			64

5. Теми семінарських занять

№ з/ п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття і зміст підприємництва	1
2.	Підприємство в ринкових умовах	1
3.	Організація і розвиток власного бізнесу	1
4.	Основи бізнес-планування	1

6. Теми практичних занять

№ з/ п	Назва теми	Кількість годин
1.	Економічні ресурси компанії	1
2.	Експлуатаційні витрати та собівартість робіт та послуг	1
3.	Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності	2
4.	Оцінка економічної ефективності бізнес-проекту	2

7. Теми лабораторних занять

При вивченні дисципліни не передбачені лабораторні заняття.

7. Самостійна робота

№ з/ п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття і зміст підприємництва	8
2.	Підприємство в ринкових умовах	8
3.	Організація і розвиток власного бізнесу	8
4.	Основи бізнес-планування	8
5.	Економічні ресурси компанії	8
6.	Експлуатаційні витрати та собівартість робіт та послуг	8
7.	Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності	8
8.	Оцінка економічної ефективності бізнес-проекту	8

9. Індивідуальні завдання

При вивченні дисципліни не передбачені індивідуальні заняття.

10. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються наступні методи навчання.

Засади використання методів навчання	Групи методів (їх найменування)
1. Джерело знань	Словесні Наочні Практичні
2. Етапи навчання	Підготовка до вивчення нового матеріалу Вивчення нового матеріалу Закріплення вправ Контроль і оцінка знань
3. Спосіб педагогічного керівництва	Пояснення педагога Самостійна робота
4. Логіка навчання	Індуктивні. Дедуктивні Аналітичні Синтетичні
5. Дидактичні цілі	Організація навчальної діяльності Стимулювання Контроль і оцінка
6. Характер пізнавальної діяльності	Пояснювально-ілюстративні («готові знання») Репродуктивні Проблемного викладу Частково-пошуковий метод

При вивченні дисципліни використовуються всі методи навчання, але за основу беруться методи навчання за характером пізнавальної діяльності, які спрямовані на посилення активності студентів.

Метод навчання	Опис методу	Вид роботи
Поясно-ілюстративний метод	Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.	Лекції, самостійна робота
Репродуктивний метод	Вивчення на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до	Практичні заняття

Метод навчання	Опис методу	Вид роботи
	представленого зразка ситуаціях.	
Метод проблемного викладення	Перш ніж викладати матеріал, ставиться проблема, формулюється пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показується спосіб розв'язання поставленого завдання.	Лекції, семінарські та практичні заняття
Частково-пошуковий метод	Організація активного пошуку розв'язання пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонування до пізнання	Семінарські та практичні заняття, самостійна робота

11. Методи контролю

При вивченні дисципліни використовуються такі методи контролю: поточний і підсумковий.

Поточний контроль має системний, плановий і цілеспрямований характер. Він полягає у визначенні рівня та обсягу оволодіння знаннями, навичками і вміннями наприкінці змістового модуля. Цей контроль здійснюють під час семінарських або практичних занять.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді заліку.

12. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

- Гребенник Н.Г. Підприємництво: методичні вказівки до практичних та семінарських занять/ Н.Г. Гребенник, О.Г. Пустовіт. – Одеса: ОНМУ, 2019. – 38 с.

14. Рекомендована література

1. Чекаловець В.І. Підприємницька діяльність на морському транспорті: Навчальний посібник / В.І. Чекаловець, Н.Г. Гребенник. – Одеса: Фенікс, 2011. – 368 с.
2. Чекаловець В.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник / В.І. Чекаловець, Н.Г. Гребенник. – Одеса: ОНМУ, 2006. – 215 с.
3. Матвієнко М.В. Основи економіки морського транспорту: навчальний посібник / М.В. Матвієнко, Ю.О. Наврозова, В.В. Щербіна. – Одеса: ОНМУ, 2009. – 360 с.
4. Экономика морского транспорта: учебник / [Жихарева В.В., Котлубай А.М., Кибик О.Н. и др.] под ред. В.В. Жихаревой. – Харьков: Бурун-книга, 2012. – 480 с.
5. Асаул А.Н. Организация предпринимательской деятельности: Учебное пособие / А.Н. Асаул, М.П. Войнаренко. – Санкт-Петербург-Хмельницкий: Изд-во «Универ» ТУП, 2001. – 392 с.

15. Інформаційні ресурси

При вивченні дисципліни використовуються такі види інформаційних ресурсів:

1. Бібліотечні інформаційні ресурси: книжковий фонд, періодичні видання, інформація на електронних носіях.
2. Методичні матеріали.
3. Аналітичні звіти, наукові роботи.
4. Електронні копії періодичних видань.
5. Електронні архіви і бази даних, публікації на Інтернет сайтах.
6. Online-новини.
7. Власні аналітичні матеріали.